

## CARE DIN TREI ?

(C POVESTE VECHE, DAR VEȘNIC NOUĂ 1)

de Anton Cehov

Pe luxoasa terasă a vechei vile a Mariei Ivanovnei Langer, soție de consilier de Stat, sta fiica acesteia și cu fiul cunoscutului negustor din Moscova, Ivan Gavrilovici.

Era o seară minunată. Dacă ar fi un pictor, zugrăvind natura, ar picta și luna, care privește mângâetor din spatele norilor și varsă frumoasa ei lumină peste pădure, peste mica față a Nadei... Ar zugrăvi și șopotul lin al arborilor și cântecul privighetoarei și curgerea tăcută a fântânii... Nadea sta cu genunchiul sprijinit de marginea unei bănci, ținându-se cu mâna de pâlmar. Ochiul ei întunecat, catifelat și adânci priveau nemișcați spre un tufiș verde-întunecat... Pe palida și micuța ei față, luminată de lună, se jucau umbre negre ca niște pete. Ivan Gavrilovici sta la spatele ei și își pipăia nervos cu mâna tremurătoare ciocul moale al barbei. Când se plictisi de pipăit ciocul barbei, el începu să-și netezească și să-și frece cu cealaltă mână umărul înalt și sucit. Ivan Gavrilovici era urât. Semăna cu maică-sa, care aducea mult cu o bucătăreasă de sat. Fruntea lui era mică, îngustă. Nasul îi era pleoștit și prevăzut cu răsufletori în loc de nări. Părul îi era parcă de porc. Ochiul lui mici, strâmți, ca de cotoi tânăr, priveau întrebător la Nadea.

Mă ierți, zice el, bălbâindu-se, respirând cu sughițuri și repetându-se: — mă ierți, că-ți vorbesc... despre sentimentele mele... Eu însă așa de mult te iubesc, încât nu știu dacă sunt sau nu în mintea mea... în pieptul meu se sălășluiesc așa de adânci simțiminte față de dumneata, că nu ți le pot exprima!

---

1) Din „Povești și istorisiri” XII, ed. II-a, St. Petersburg, 342-9.

Eu, Nadejda Ivanovna, de când te-am văzut, așa m'am lipit deodată, adică te-am iubit. Dumneata, te rog să mă scuzi, firește, dar... vezi... (Pauză).

— Încântătoare mai este natura!

— Văzând o așa de atrăgătoare natură, cât de minunat, știi, e să iubești o ființă așa de scumpă cum ești dumneata... Eu însă sunt un nenorocit!

Ivan Gavrilovici oftă și își prinse ciocul barbei sale.

— Foarte nenorocit domnișoară! Eu te iubesc, sufăr, dar... dumneata!

Dumneata ai vreun sentiment față de mine? Dumneata ești cultă, învățată... totul este nobil în dumneata... Dar eu? Eu sunt un negustor și... nimic mai mult! Bani am mulți, dar ce să fac cu banii, dacă nu-i adevărata fericire? Fără fericire, cu acești bani e numai un canon și... am o grijă mai mult. Mănânc bine... și... nu mai merg pe jos... dar viața îmi e pustie... Nadejda Petrovna!

Ei?

— Nu-i nimic! Nu voiam, drept vorbind, să te neliniștesc...

— Ce să doresc?!

— Poți dumneata, oare, să mă iubești? (Pauză). Eu te-am cerut mamei dumitale... adică scumpei dumitale mame, și dumneaei mi-a spus, că totul atârnă de dumneata... Dumneata poți, zicea ea, și fără voia părinților...

— Ce ai de răspuns?

Nadea tăcea. Ea privea spre tufișul verde-închis, unde trunchiurile copacilor se ridicau din desiș și frunzișul era semănat cu flori... Pe ea o interesau negrele umbre tremurătoare ale arborilor, cari își mișcau ușor vârfurile, atinse de un vântuleț. Tăcerea ei îl gătuia pe Ivan Gavrilovici. Lacrimile i se iviră în ochi. El suferea.

Ei, acum ce are să iasă, — dacă ea va refuza? gândea el, și acest gând neprielnic îi tăia ca gheața spinarea cea lată...

— Fie-ți milă, Nadejda Petrovna, șopti el. Nu-mi sfâșia sufletul... Vezi, eu dacă mă bag în sufletul dumitale, aceasta este numai din pricina dragostei... Pentru că... (Pauză). Dacă... (Pauză). Dacă dumneata nu-mi vei răspunde, atunci mă voi omori.

Nadea își întoarse fața spre Ivan Gavrilovici și îi zâmbi. Ea îi întinse mâna și îi zise cu un glas, care părea în urechile negustorului ca un cântec de sirenă.

— Îți foarte mulțumesc Ivan Gavrilovici... Eu știu demult, că dumneata mă iubești și știu cum iubești dumneata,.. Dar eu... eu... Și eu te iubesc, Jean... Nu este cu puțință ca să nu fii iubit pentru inima dumitale cea bună, pentru devotamentul dumitale...

Ivan Gavrilovici deschise gura larg, râse și își trecu fericit pumnul strâns peste față, zicându-și : oare nu a fost un vis ?

— Eu știu, că dacă mă voi mărita cu dumneata, — continuă Nadea, am să fiu cea mai fericită... Dar știi ce, Ivan Gavrilovici ? Să mai aștepti puținel răspunsul... Nu pot să-ți răspund acum hotărît... Trebuie să meditez bine acest pas... Trebuie să mă gândesc... Mai rabdă puținel...

— Mult trebuie să mai aștept ?

— Nu, puțin... O zi... mult două...

— Asta se poate, domnișoară...

Dumneata o să pleci acum, dar răspunsul am să ți-l dau în scris. Du-te îndată acasă, și eu mă duc să mă gândesc... La vedere... Peste o zi...

Nadea îi întinse mâna. Ivan Gavrilovici o prinse și o sărută. Nadea se feri în lături cu capul și sărută văzduhul. Ea sări de pe prag și dispăru... Ivan Gavrilovici mai stătu două, trei minute, se răzgândi și se îndreptă prin grădinița cu flori, ieșind prin pădure la caii, cari stăteau în aleie. El era îmbujorat și slăbit de fericire, cașicum ziua întreagă ar fi fost ținut într'o bae fierbinte... Mergea și râdea de fericire.

— Trofim !—deșteptă el pe vizitiul care dormea.—Scoală ! Hai să plecăm ! Ține cinci capeici pentru ceai ! Ai înțeles ? Ha, ha, ha. Între acestea, Nadea trecu prin toate odăile spre a doua terasă și strecurându-se printre copaci, tufișuri și tufe, alergă la cealaltă aleie. În această aleie o aștepta un prieten din copilărie. Era un tânăr cam de 26 de ani : baronul Vladimir Stral. El era mic de statură. Era umflat ca un balon. Avea o chelie, care-i mija în creștet. Anul acesta își terminase universitatea. Pleca la moșia lor din guvernământul Harcov. Venise să-și ia rămas bun pentru ultima dată. Era puțin amețit de băutură. Sta pe jumătate tolănit pe o bancă și fredona cântecul „Săgeata“.

Nadea se apropie de el și gâfâind greu, obosită de fugă, se aruncă de gâtul lui. Hohotind gălăgios și trăgându-l de grumaz, de păr și de cravată, îi umplu cu săruturi fața-i grasă și asudată...

— Te aștept de un ceas, îi zise baronul, apucând-o de mijloc....

— Ei, ce, ești sănătos ?

— Sănătos...

— Pleci mâne ?

— Plec...

— Răule... Te întorci repede ?

— Nu știu...

Baronul sărută pe Nadea pe ceafă și o așeză de pe genunchi pe bancă.

— Ei, ajunge cu sărutatul ăsta, zise Nadea. Mai târziu... Mai e vreme. Acum să vorbim serios. (Pauză).

— M'am gândit...

— Ei, ce, cum ? Când... nunta ?

— Baronul se încruntă.

— Tu tot cu asta îmi bați capul, zise el. Vezi, eu ți-am dat încă de aseară... răspunsul hotărît... Nu poate fi vorba despre nicio nuntă ! Chiar aseară ți-am spus... De ce mai aduci vorba despre aceia ce de o mie de ori am mai vorbit ?

— Bine, Volea, legăturile noastre trebuie să se sfârșească cu ceva ! Cum, nu înțelegi tu acest lucru ? Vezi, trebuie ?

— Trebuie, dar nu cu nuntă... Tu, Nadine, îți repet de o sută de ori, că ești naivă ca un copil de trei ani... Naivitatea este pentru femeile frumoase, dar nu în cazul dat, draga mea...

— Nu vrei să te însori, va să zică ! Nu vrei ? Tu vorbești adevărat, sufletul tău esfe fără conștiință, vorbești adevărat ? Nu vrei ?

— Nu vreau... Pentru ce, oare, să-mi stric eu cariera ? Eu te iubesc, dar, vezi, tu mă nenorocești, dacă mă însor cu tine... Tu nu-mi vei da nici avere, nici nume... Căsătorie trebuie, draga mea, când ea dă o jumătate din carieră... dar tu...

Nu e nevoie să plângi... Trebuie să cugeți sănătos. Căsătoriile din dragoste niciodată nu sunt fericite și se termină de obicei cu durere...

— Minți... Tu minți... Iată, ce-i !

— Însoară-te, și pe urmă să mori de foame... naște cerșetori... Trebuie să judeci...

— Dar de ce tu nu ai judecat atunci... ți-aduci aminte ? Tu, atunci mi-ai dat cuvântul de cinste, că te însori cu mine... Nu-i așa că mi l-ai dat ?

— L-am dat... Dar acum mi-am schimbat planurile... Vezi, că tu nu te măriți după un om sărac ? De ce mă silești pe mine să mă însor cu o săracă ? Eu nu am poftă să mă port cu mine ca un netot. Am un viitor, pentru care trebuie să răspund înaintea conștiinții mele.

Nadea își șterse ochii cu batista și pe neașteptate se repezi desperată, iarăși, la gâtul neamțului pravoslavnic. Ea se aruncă spre el și începu să-i samene fața cu sărutări.

— Însoară-te, șopti ea. Însoară-te, odorul meu. Știi că te iubesc ! Uite, că fără tine nu mai pot trăi, dragul meu ! Tu mă dai gata, dacă te despați de mine ! Te însori ? Da ?

Neamțul se gândi și cu ton hotărît, spuse :

— Nu pot ! Iubirea e un lucru bun, dar, pe această lume, nu e înainte de orice...

— Așa, nu vrei ?

— Nu... Nu pot...

— Nu vrei ? Adevărat ? că nu vrei ?

— Nu pot, Nadine !

— Canalie, ticălosule... Iată ce ! Scârbosule ! Nemțoiule !

— Nu te pot suferi, te urăsc, te disprețuesc. Ești o gădina. Eu nu te-am iubit niciodată ! Dacă în acea seară m-am dat ție, am făcut-o numai, pentru că te-am crezut om cinstit, am socotit că te însori cu mine... Eu nici atunci nu te-am putut suferi ! Am voit să mă mărit cu tine, pentru că ești baron și bogat !

— Nadea îl amenință cu mâinile și depărtându-se câțiva pași de Stral, îi mai aruncă încă câteva vorbe înțepate, îndreptându-se spre casă...

„Degeaba m'am dus acum la el“,—se gândea ea, mergând spre casă. „Știam eu, că nu se însoară el cu mine. Ticălosul ! Proastă am mai fost eu în seara aceia ! Dacă nu m-aș fi dat eu atunci, acum nu mai era nevoie să mă înjosesc înaintea lui... Nemțoiul“.

Venind în curtea vilei, Nadea nu se mai duse în odae. Ea se apropie, însă, de curte și se opri lângă o fereastră, slab luminată. Fereastra aceasta dà spre o cameră, în care locuia, vara, cel dintâi viorist, care nu de mult terminase conservatorul : Mitea Gusev. Nadea privi în fereastră. Mitea era un bărbat lat în spate, blond, cu părul în cercei. Nu era un băiat prost.

Sta în casă, fără haină și vestă. El era culcat în pat și citea un roman. Nadea stătu, se gândi și apoi bătu în geam. Premiantul își ridică capul.

— Cine-i acolo ?

— Eu, Dimitrie Ivanovici... Ia deschide fereastra puțințel !...

Mitea se îmbracă repede cu haina și deschise fereastra...

— Vin'încoace... Vino la mine... zise Nadea.

Mitea se arătă la fereastră și peste o secundă fu lângă Nadea.

— Ce dorești ?

— Haidem ! îi zise Nadea, și-l luă de subțioară.

— Iată, ce, Dimitrie Ivanovici, zise ea. Nu-mi mai scrie, dragul meu, scrisori de dragoste ! Te rog. Te rog, nu-mi mai scrie ! Nu mă mai iubi, și nu-mi mai spune, că mă iubești !

În ochii Nadei sticliră lacrimi, cari curgeau râuri pe obraji, pe mâni...

Lacrimile acestea erau lacrimi adevărate. calde, mari...

— Nu mă mai iubi Dimitrie ! Nu mai cânta la vioară pentru mine ! Eu sunt o ticăloasă, o păcătoasă, o rea... Sunt o femeie pe care trebuie s'o urăști, s'o disprețuești, s'o bați...

Nadea plângea și-și puse capul pe pieptul lui Mitea...

— Sunt cea mai ticăloasă ființă și gândurile mele sunt cele mai păcătoase, din inima...

Mitea se pierdu, rosti cuvinte fără înțeles și sărută pe Nadea pe frunte...

— Tu ești bună, draguță... Eu îți dau cuvântul de cinste, că te iubesc...

— Tu nu mă mai iubi ! Eu, pe lumea asta, iubesc mai mult banii, hainele, trăsurile. Eu mor, când mă gândesc, că nu am parale... Sunt o ticăloasă, o egoistă... Nu mă mai iubi, dragul meu, Dimitrie Ivanovici ! Nu-mi mai scrie scrisori ! Eu mă mărit... cu Gavrilovici... Vezi, ce fel de femeie sunt eu ! Și tu încă mă mai iubești ! La revedere ! Eu te voi iubi și măritată... La revedere, Mitea !

Nadea îmbrățișă repede pe Gusev, îi sărută pe furis gâtul și fugi spre poartă.

Venindu-și în fire în odae, Nadea stătu la masă și plânse cu amar, scriind următoarea scrisoare :

„Scumpe Ivan Gavrilovici ! Eu sunt a dumitale. Te iubesc și vreau să fiu soția dumitale... A ta N“.

Scrisoarea fu pecetluită și dată femeii din casă ca s'o ducă la adresă.

„Ziua de mâine va aduce ceva...” se gândi Natașa și oftă adânc. Acest oftat fu sfârșitul plânsului ei. Stând puțin la fereastră se liniști. Nadea se desbrăcă repede și în miez de noapte tremurătorul trup al tinerei, frumoasei și desfrânatei gadine se cufundă în scumpa-i și moalea-i plapumă, cusută cu atâtea broderii și monograme.

Târziu, în noapte, Ivan Gavrilovici pășia prin cabinetul lui și medita vorbind tare.

În odaia vecină stau părinții lui. Ei îi ascultau vorbele... Se bucurau și erau fericiți pentru norocul feciorului lor...

— Fata-i frumoasă, nobilă, bună, zicea tatăl său. Fată de consilier și mai e și drăguță. Numai că-i săracă și-i fată de neamț! O să zică lumea însă că te-ai însurat cu nemțoaică...

Tradusă din limba rusă de

**Șt. Gr. Berechet.**

---